

BİRDEN ÇOK BÖLÜMLÜ

“SONSUZLUK KABI”

ADLI OYUN DİZİSİNİN İLK OYUNU

# PEYGAMBERİN AYAK İZLERİ

SAÇMA BİR OYUN

İKİ PERDE

Güzin Yamaner

## Kişiler:

- Karalı Kadın - kırk beş yaşlarında (bu rol bir erkeğin bu kadını oynaması için yazılmıştır)
- Genç Kız - çok genç biri. (bu rol de bir erkeğin bu genç kızını oynaması için yazılmıştır)
- Kör Bilici Kadın - binlerce yaşında kadın kılığında biri (bu rolü Genç Kız'ı oynayan erkek oyuncu oynamalıdır. İkisinin aynı oyuncu olduğunu hissetmeliyiz. Kör Bilici Kadın, Genç Kız'ın binlerce yıl yaşlanmış halidir. Belini bükerek yürüeyebilir, dökülmüş saç tutamları olan bir beyaz peruk takabilir vs...Genç Kız'la aynı kostümü giyebilir. O yaşlılık aksesuarını çıkarınca, içinde genç kız kalır)

*Oyunun birinci perdesi eh işte çok başarısız, ilkel bir monolog denemesi. İkinci perdesi ise Strindberg, Albee ya da başka bir rüya sahnesi yazan “baba” yazarların çok ama çok kötü taklidine girişen, acemiliğin bile rüyaya daldığı bir başka deneme biçimi.*

*Oyun; kötü bir deftere, kurşun kalemle yazılarak hayatına başlar, gerekirse silinebilir bu nedenle. Temizlenebilir. Leke tutmaz, iz bırakmaz. Erkeklerin yüreğine daha uygundur. Midede şişkinlik yapmaz. Bağırsakta çözünür.*

*Mekâna gelince, hayatın içine dosdoğru yeniden dalmaya karar veren bir insanın oyunu bu. Dolayısıyla bir yolculuk söz konusu. Ama nereye gittiği nereden hareket ettiği çok önemli değil. Bu, eline bavulunu almış, bir istasyonda, gitmek istediği yere ait levhalarla, saatlerle bilgi veren bir durumda değil kesinlikle. Tam tersine, nasıl bir gidiş, neredeyiz, bilmiyoruz. Bu, yönetmene bağlı. Oyununu gitme kararı üstüne kurmalı. Ve bu gidiş, olumluyu seçen bir tercih sonucunda kararlaştırılmış bir gidiş. Öyle ölüme filan gitmiyor kadın. Benim için önemli olan bu. Dolayısıyla kadın, biraz tedirgin. Ne de olsa yeniden dirilmiş ama yaşayacak bir hayatı da yitirmiş olmanın yalnızlığı, çelişkisi var üstünde. Evet yaşamaya devam edecek, evet başka bir zamana, mekâna yolculuğa çıkacak. Ama nereye gidecek, gittiği yerde ne olacak bunlardan emin değil. Öylesine bir gitme hali.*

*Gitmeye karar vermeden az önceki birkaç saniyeye kadar yaşadığı hayatı tırtıklıyor bizim yanımızda oyunun ilk perdesinde. Ama hikâye ettiğini biliyoruz. O hayatta kadın, (0) sıfır başarı göstermiş ne yazık ki. Geriye yalnızca korkusu kalmış. Şimdi gidecek o eski hayatının içinde en korktuğu şeyin derinliklerine. O kuytulara ne yaşayacak onu da ikinci perdede anlatacak bize. Olan bu aslında işte bu oyunda. Onu takip eden bir şey var. Bunu göreceğiz; başarısızlık! İkinci perde, bütünüyle başarısızlığın en acımasız öyküsü olmalıdır yönetmenin belleğinde. Oyuncusuyla, böyle bir dünyayı yaratmaya çalışmalıdır. Sahneye böyle konmalıdır oyun. Oyuncu, (tercihim üzere kadını oynayan erkek oyuncu), bu en korkulan başarısızlık öyküsünün en kuytu karanlığından durup bize bakmaya hazırlanmalıdır. Yine de, durumu bize yalnızca betimlemektedir. Burası çok önemli olmalıdır oyuncu için de yönetmen için de. Durum, bizi bağlamamalıdır. Durumu bize aktarsınlar, ama bizi bunların sorumluluğu altına asla*

*sokmasınlar. Onların dışında kalalım, böyle onlarla tek bir ortak noktamız kalmayınca dek uzak tutsunlar kendilerini bizden. Biz muaf olalım. Ortam, oyunun mekânını da belirleyecektir. Mekân, böyle masa koltuk şeklindeki betimlemelerden çok, bağlamdan çıkacaktır. Söyleyeceğim budur.*

*g.*

## ÖN OYUN

*Boş, siyah bir sahne. Ya da birinci perdede kullanılacak üstü örtülü ve zamana terkedilmiş şeylerin görünmediği, önde bir boşlukta geçen bir ön oyun. Siyah bir kumaş ceket uzun siyah etek ve siyah mus çorap giyen, saçını topuz yapan kırklarının ortalarında bir kadın girer sahneye. Bu kadını, kafasına topuz yapılmış bir peruk takan bir erkeğin oynamasını tercih ederim. Erkek oyuncu, asla sesini değiştirmeyecektir. Yalnızca, peruk takacak ve karalı kadının giysisini giyecektir. Ama o kadını bize canlandıracaktır. Takip ışığı ise onu izleyecektir.*

*Karalı Kadın:* En büyük korkum, doğurdum ama, ya kızımı okutamazsam, bir hamburgercide kasiyer olursa en çok!

*Kör Bilici:* *(bir başka karalar içinde kadın, geçer Karalı Kadın'ın önünden):* Tövbe de!..

*Karalı Kadın:* senin gibilerin yazılı tarihi kapandı. Şimdi sıra üstüne satır düşülmemiş kadınların yazısız tarihinde. *(Şeklinde bir sözü özleyerek Kör Bilici'yi sahne dışarı eder. Kendi felsefesine döner merhum şair Metin Altıok icabı)*

*Karalı Kadın:* “Sınırlarımı aşmak yasaktır bana.  
Yoksul yüreğim  
En kuytu kahvem.”

*Söyler ve çıkar kadın.*

## BİRİNCİ PERDE

### I. SAHNE

*Bir Mayıs sonu. Yıllardan günümüze birkaç yıl yakın olanı diyelim. Olaylı gece hakkında. Galiba neredeyse boş sayılabilecek, zaten birazdan terk edilecek bir mekân. İlla somutlamak gerekirse, üstü örtülerek zamana terkedilmiş bir şeylerin arasında bir mekân. Kadın, alır sözü eline;*

Karalı Kadın – *(Önce nereden başlayacağını düşünür ve karar verir) Başından başlamak, her zaman iyidir! (Susar)*

Günümüze birkaç yıl yakın olan o zamanlar! Fiyaskoyla biten olaylı gece. İdarecilerden üst düzey bir ikili arasında “toplumun örf ve adetlerine uymayan” tartışmalar dizisi. Hoşa gitmeyen bağışmalar, gereksizce artırılan alkol dozu sonucunda kendini yitirerek, kamu malına zarar vermek, küçük düşürücü kaçınılmaz sonları kapalı kapıların ardına saklama yetisini kaybetme ve ardından ortaya çıkan efendi/köle zinciri.

Yıllar sonra yine aynı “meslekten” bir erbaba aktarılan durum sonucunda, olaylı gecenin bu camiada “normal” karşılanabilirliği bilgisinin verdiği ikinci yıkım! “Olabilir, bu bizi ilgilendirmez, profesyonel mesleki yöneliştir bizi bağlayan, kişisel efendi/köle pozisyonları adı üstünde, kişisel tercihlerdir. Hele de mesai saatlerinin dışında, yani günün geceye döndüğü esnada cereyan edenler asla bizi mandallamayacaktır. Efendi ile kölenin, aynı cinse mensup olmaları, halk arasında erkek erkeğe diye bilinen ve toplumun örf ve adetlerinde en yüz kızartıcı manzara olarak sergilenen tutum, bizi ilgilendirmez. Bir de böyle düşün ve bunu kişisel tercih diye

kendinden derhal uzaklaştır”, diye öğüt veren meslek erbabını ne o gün ne de daha sonra dinleyememe, kabul edememe hali efendi rolündeki gözlemcilerde.

Şimdi bir bakalım, kim bu efendi rolündeki gözlemci, kim bu asıl efendi ile köle ikilisi. Ve bizden ve bizim içinde kavrulduğumuz o toplumsal örf ve adetlerden o kadar da muaf tutulsun bunlar. Onların bunca zaman özel diye kafamıza kazılan en özel olanları, nasıl bir mesai gününün döndüğü gece ortamında derhal aleni olana, yani hiç bir toplumsal mahsur taşımaya dönüşebilir? Bu şansını ben de elde etmek istiyorum. Böyle bakacağıma da söz veriyorum. Bakın hem de şimdiden, sizin bir dediğinizi ikiletmeden derhal kabul ediyorum. O efendi ve o köle, aslında üst düzey yöneticilerdir ve gündüz profesyonel dünyada işlerini gayet layığıyla yapmışlardır. Günleri geceye dönerken, zaten işleri sona ermiştir ve şimdi onların kendi özel zamanlarıdır. Ve ne isterlerse yapmak hakkını elde etmişlerdir. O, toplumun bana öğrettiği örf ve ananelerimize uygun olmama hali burada söz konusu değildir. Söz konusu şahıs, yani ben, yani bir kadın üstelik de, yanlış talep, betimleme ve yorumlama suçu işlediğimi kabul ediyorum. Ama o etmedi. O, yani efendi rolündeki, hem de benim efendim rolündeki gözlemci, olaylı gecede tarafımla birlikte, eğer toplumun görebilme şansını olsaydı kesinlikle örf ve adetlerine en uygun biçimde yani bir kadınla erkeğin arasında olmak koşulunu yerine getirdiğim adam, üst düzey yöneticilerden efendi ile kölesi arasında erkek erkeğe olup bitenleri, yanlış yorumladı.

Ben ise, bir kadınla bir erkek arasında bu işi yapma koşulunu yerine getirmeme rağmen, bu ikili içinde bile var olan efendi-köle ilişkisinde köle tarafını oynadığımdan, ona itiraz edemedim. Toplumun örf ve adetleri, beni ve komutası altında olduğum efendimi yendi.

Bir köklü bırakış aldı sabah yönetimi eline. Düşlerde, gelecekte, uzak hayallere yatırılan ya da bu ülkede bir genç dişi olmanın en güzel beş on yılı tüketilirken, imgesi yaratılan ne varsa kökten bırakış. Ama ödev ve sorumluluk bilincinin birkaç gün içinde çabucak yerine getirilmesi sağlandı kuşkusuz. Ama, o birkaç gün içinde, daha alt kademedeki yöneticilerin, “ay yoksa sana da mı saldırdılar, bak bir şey olduysa söyle, gerekeni yaparız” incelikleri katlanması güç bir başka senaryoyu doğurdu. Yedi yüz sayfa romana sığmamış küçük-küçük burjuvalar mezarlarından hortlayıp, aynı anda demokrat ve sosyalist olup hem eşitlik ve hem de özgürlük vaadlerini bir arada sıralayan, böylece koskoca yirminci yüzyılın en büyük siyasi ütopyalarının zinhar başaramayarak sınıfta kaldıkları söylemleri tek bir yaka rozetinde toplayan meclis artığı partinin kapısında parti artığı partililerin tabanlarını yağlayan kravatlı kapı kullarıyla tanıştılar. Ve kendi küçük-küçük burjuvalıklarından utanarak namus bekçiliğini bu yeni parti artığı taban yağlayıcılarına bıraktılar, mezarlarına geri döndüler. O yağlayıcılar ki, bir deve bulsalar hamuduyla götürebilirler elverdiğince prostat bölgeleri. Şimdi benim gibi, toplumun örf ve adetlerine son derece uygun biçimde, olaylı gecede kapılarını en sıkı kilitlerle kapayan, sesini en sessiz seslere saklayan ve bir kadınla bir erkeğin dışında hiçbir canlı türünün dahline izin vermeden o işi bitiren bir köleye dahi hamuduyla götürülebilecek bir deve işlemi uygulanıyor. Ama ben tüm kurallara uydum. Efendime, ama toplum, dedim. O da dedi ki, eğer şu gördüğün kapıyı sıkıca ve sessizce kapatırsak ve sen eğer sesini sessizleştirirsen sabahına, toplum benim şimdi. Ve bu bana çok uygun bir düzen. Ya benim efendi rolündeki gözlemcinin tanık olduğu zavallı erkek erkeğe oluşturulan efendi ve kölenin düzeni? Onların suçu ne idi ki benim efendimin gözünde. Herhalde şu, yalnızca bir kadın ve bir erkeğin konuşulacağı tarzın dışına çıkmamak kuralına riayet etmedikleri için olsa gerek diye düşündüm. Başka da bir akıl yürütemedim. “sana bir şey yaptılarsa söyle, ağızlarını dağıtırız” diyen parti artığı kapıkullarına kötü haberi verdim. Üzgünüm, size göre deve kalmadığı için hamudu da yok



piyasada. Ama Şunu diyemedim elbette, “Ha o iş mi, yok canım. Bana değil, beni ne yapsınlar. Ben bu iÇin bir kadınla bir erkek tarafının kadın tarafıyım. Hiç işe yaramam anlayacağınız. Benim efendim diyor ki, pislikler, midemi bulandırıyorlar, bunlar başka bir işe yaramazlar. Bana bir kötölükleri dokunmadı ki diyecek oldum, bana değil birbirlerine onlar zaten. Ama sustum, ne kendi efendime, ne de suyunun suyu idareci takımın artık iyiden iyiye taban yağlayıcılığı seviyelerine inenlerine gıkımı bile çıkarmadım.

Olaylı gecenin ardından, efendime “onlar da insan, bize ne biz gündüz çalışmıyor muyuz onlarla sadece. İşlerinin başındalar gündüz vakti” diyecek oldum. İyiden Őüphelendi bu erkek erkeğe yapılan durumun içinde bir dahlimin olup olmamasına. Derhal sesimi sessizliğe indirdim ki, bu Őüpheleri daha artmasın ve o parti artığı taban yağlayıcılarını da, “yok bana değil, birbirlerine” diyemeden “nasıl isterseniz öyle düşünün” diyerek savuŐturdum, yürüdüm gittim.

Nereye?

Kanserin soluk yüzünü yasladığı, beyaz gipürlü sarı yastığı satın alıp onkoloji servisinin ziyaret saatine yetişmeye.

Bu yeni bir bölüm!

## II. SAHNE

*Kadın bize, birkaç saniye önce bıraktığı yakın geçmişini öykülemektedir ya, “olaylı gece”nin ardından çözülen hayatın ödülleri sıralamaya devam edecektir. Bir tür zaman geçişi var arada. Oturduğu yerde biraz doğrulma ya da kımıldama hali. Küçük bir öksürükle yeni söze hazırlık yapma ve yeni söze başlama. Bu geçiş için, kadın seslerinin söylediği bir kilise müziği kullanılabilir. Bu müzik sahne sonuna dek aralıklarla verilebilir ve sahne sonunda yükseltilecek kesilir.*

Karalı Kadın –

Gündüz çalışılan işyerinde kalan ve geleceğe

taşınması gereken birkaç belgeyi sağlama alışı, sosyalizmin düşlerinde parçalanmış gençliğin son kırıntılarıyla gelenin gidenin yiyip semirdiği düzene bir “leke çıkarıcı” belge sunma takıntısı ve bir daha ardına bakmadan yürümek. Soruyu ve yanıtı yinelemek gerekirse, “nereye” ve “kansere”.

Bir yaz akşamı, kanserden daha iç açıcı konuşma konusu olabilir miydi, deneyip görme şansı olmayan biri için anlamsız bir soru. Geçiniz! Kanserin anlamı kendi içinde gizlidir ve biz onun yumrularının sırrını henüz çözmeye muktedir olmamışken insanlık bilim ailesi olarak, geçiniz kanser hakkındaki soruları! Neden açıldı kanser konusu, kansere yakalanan kimdi ki, demenin de anlamsızlığı ve kanseri bir başka efendi köle ilişkisinde kuşkusuz en efendi olan konuma yerleştirerek yürümek.

Benim benim güneş koyusu olabilir. Ama ya kanser hastalarına düzenlenen ziyarette onların teninin rengine bir teşhis konabilir mi? Onları ölümün rengi. Soluk, kirli bir sarı. Canları yanıyor, sanrılar içindeler, kusuyorlar. Geceyi sevmiyorlar. Sabah gün ışığına yeniden medet umuyorlar hayattan.

Umudu yitirmek son düşünceleri. “ya Rab, hele şu kalb ağrılarım dinse diyordum...” Ben kansere yakalansaydım, en çok şunun için dua ederdim, primeri bulunsun allahım. Primer’i bulunmamış bir kanser, şunu imliyor çünkü.. Şimdi ortada bir primer varsa eğer, demek ki ikincil bir durum da söz konusu. Peki ya bu primerin öncesi. Belli ki onun da bir hazırlık evresi var. Bu primer’in ciddi ciddi bir öncesi varsa bile ona ulaşmanın bir yolu zaten çok yok. Baksanıza, elimizde primeri varken bile ikincil evre olup bittikten sonra anlıyoruz neler olup bittiğini. Kaldı ki, ilkin de ilkinde ulaşmak. Hayatta her şey böyle takipsizlik üzerine mi kuruludur? Hani “şeylerin düzeni”. O kadar güvendiğim herkes yalancı mıydı aslında? Ben seni sevmezsem, gerçekten de arkandan ağlar mıydı bulutlar? Bir ölünün ardından, yalnızca “geçti” denir mi? Bu kadar yasak mı artık ondan hiç konuşmamak?

Peki, olaylı gecenin sabahında, ağzının kenarında kusmuk iziyle bir insan nihayetinde gördüğün! Onun hakkında da konuşmak bu kadar yasak mı? Üstelik o yalnızca, toplumun örf ve ananelerine göre yalnızca bir kadın ve bir erkeğin o da kapılar sıkı sıkıya kapalı olmak ve hiçbir ses izi bırakmamak koşulu ile yaptıklarını, yalnızca kendi tercihleri gereği bir erkekle bir erkek arasına taşıdığı için mi suçlu? Biz de onu görünce mi kusuyoruz ve zaman ağzımızın kenarında kusmuk izi bırakıyor ve bizi onun izinden ayıran şey, bizim topluma koşulsuz bağlılığımız oluyor.

Zaman!

Çifte boğumlu ve kekre.

Bir düşün peygamberinin her gün ayak bastığı kaldırımlara gömerek melodramını, çıkarısın son boğumdan. İlkinden çıkman içinse bir nedenin yoktur. Çünkü, kusmuk izlerinin somut karşılığı yalnızca ağzına değil, bedeninin daha da içine ulaşmıştır. Şimdi senin için zamanın yalnızca

kekre tadı kalmış olabilir geriye. Onu da, karda doğmuş bir anadan okyanus suyu sıcaklığında bir mevsimi seçen küçük kız bebeğin ağzına akıtacağın ilk süt damlasıyla onarabilirsin.

Okyanus suyu sıcaklığının mevsimini seçen kız bebek, yalnızca Allahın elçisinin doldurabileceği kapkara bir boşluğu doldurur aniden. Bir daha da, Allahın elçisine “içimde bir şey boş” dediğim duygumu hissetmem. “belki bir kız bebek bu boşluğu doldurabilir” hükmüm karşılığını bulur. Gençliğimde terk ettiğim tanrıya, onu bıraktığım andan yedi bin katla güçlenerek geri dönerim. Kutsal kitapları tek başına karanlık çöllerden taşıyıp getiren erkek peygamberleri de alırım yüreğime, kendi metnimi yazdığım hayatımın ibadetinin kurallarını kendim belirlerim. Haram lokma yok. Aitliğin sadakatine en küçük zarar yok. Gökyüzüne çekilen kız kardeşlerimi her sabah bulutların üzerinden selamlayarak kız bebeklere süt akıtmaktan başka gaye de yok. Okyanus suyu sıcaklığında, süt damlası kanserin yumrularının içini oymaya koyulur. Hayat, bu döngüyü her kuluna borçludur.

*(Söyleyeceklerini neredeyse bitirmeye hazırlanıyor gibi, artık ne kaldı geriye diye düşünür. Birkaç betimleme ya da bilgi aktarımı daha kalmıştır geriye, o kadar. Bu kısa aradan sonra yeniden devam eder.)*

Tiyatronun makyajcısı acemi. Fazla kaçırılmış malzemeyi. Yüzüm altmışlarında gösteriyor. Zaten olmak istediğim ruh yaşım da bu. Hem böylece bir daha “ama sen de mesleğini yapmak için çaba harcamıyorsun” diyemez hiç bir kademedен hiç bir yönetici. Bir boyalı kuşa takılır giderim. Boyalı kuş, kanatlarını döker, zehirli iğnelerini çıkarır. Çok üzülür kızımız. “tiyatrocular” der, “ahlak, din, milli kültür, manevi değer yoksunudurlar” üzülmez böylece! Profesyonel iş hayatında başarılı olur ama boyalı kuşun zehirli boyaları iz bırakmıştır yüreğinde.

Ortak yaşamak yeteneğinin sonu!

Komşu, evsahibi, akraba, iş arkadaşlığı, belediye otobüsü şöförü ya da Amerikan Büyükelçiliği ikinci katibi, fark etmez. Biriyle yaşamak, olanaksız. Ya karnındaki olaylı gecenin canlı kanıtıyla yaşamak bundan sonra? (Neşe içinde haykırır)

*Fin de Partie!*

*(Çıkar)*

## II.PERDE

*Dekor icabında yani: Tüller, muğlak merdivenler, şöyle bir basamağı görünen ama sonsuzluğun boşluğunda yitiyormuş gibi afilli kaybolan icabında... az uçuk renkli, çok dolambaçlı. Hayat bir su kıvrımıdır felsefesi gereği bir mekân.*

*Histerik kadınların az dokunaklı, çok Romavari komedilerini yazan Dario Fo'nun arada bir az acılı tecavüz ya da polis öyküleri ekleyişi gibi, bir kötü taklit daha. Hayat bir su kıvrımıydı ama kıvrımların arasına pul biber dökmüşlerdi, hava da nemliyse öksürür hapşırırsın işte buharlaşan pul biber döküntülerinden...*

*O ayak yani,*

*Monolog söyler kadın!*

*Aynı oyuncu kadın, bir başka kadını anlatır gibi kendini anlatmaktadır aslında.*

Karalı Kadın -

İçine doğduğu yüzyılın ortalarına hayranlık

duyuyordu; ortalarından başlayan ve üçüncü çeyreğin bitimine dek uzayan elli-yetmiş beş arasını çok ilginç buluyordu. Daha çok, sevdiği dönemin kimsece keşfedilmemiş ipuçlarını arıyordu.

Kalem, demişti o yüzyılın senyörlerinden biri, beyaz masum bir sayfanın dışı yapısına saldıran bir erkek gibidir. Aslında betimleme daha açıktı, ama bunu yazmak istemiyordu. Yazıyla arasındaki mesafe böyle açıklanabilir miydi? Yazmak hep çözüm olurdu. Ona aitti. Hele kurşun kalem, silinebilirdi. Ama yazılamayan yıllar, bir süre sonra altın defterlere yazıla yazıla sonradan temize çekile çekile romanlaştırılmayacaktı kuşkusuz. Hayat bu kadar da romantik bir şey değildi. Üstelik kadının hayran olduğu yüzyıl oldukça uzun bir yüzyıldı. Hiçbir teori üretebilecek gücü yoktu.

Sanatta da hiç keşfedilmemiş bir kavramı bulacak hali yoktu ya. Bulunan bulunmuştu nasılsa. İçinde yaşadığı ülkenin tiyatro gülleri yaprak yaprak açmıştı çoktan. Başkası tarafından söylenmiş iyi sözleri tekrar etmekten de sıkılmıştı artık. O ilgilendiği yüzyılın insanlarını bırakıp yüzyılın kendisiyle ilgilenmeyi tercih etmişti şimdi. Bu yüzyılın saçaklarına tüm insanlığın tarihinin dolandığını düşünüyordu. “bunu ben buldum” sanıyordu, bu yüzyıl uzun bir yüzyıl meselesini yani. Ama baktı ki bu çok da kendi icadı değil. O her şeyi bilen adamlar vardı ya onlar her şeyi bildikleri gibi, bu özlü sözü de biliyor olmalıydı. Zaten biliyorlardı da, “geleceğin uzun süreceğini” bile bilmişlerdi. Olsun adamlarım dedi, zamanın uzunluğunu kısalığına da siz bilin. Ben şahsım kısa kesmekle yetinebilirim.

Kısa kesme tahtasında bezi yoktu oysa ki. Ayağındaki konserve kutusuna bağlı ipler, ciddi şık bir halhal tasarımıydı.. Neyi, kimi bulursa delerdi bir paslı konserve kutusunu, bir ip geçirirdi, ipin öte ucunu da ayak bileğine düğümlerdi; kördüğümdür çözülmez. Ta ki, bir gün çaldığı bir kapı anlamsız yere açılmayınca dek.

Sonra halhalın düğümleri kendiliğinden çözülmeye başladı. Şunu gördü, zamana ve doğanın ciddi bir kimyasal dönüşümü olan çürümeye karşı konulamaz. Bunun Kuran’daki karşılığı “haşa!”, Batı dillerindeki karşılığı ise “corrosion” ya da “decay”dir. Yani bizim dilimizdeki dikey’e benzer. Hani şu senyörün beyaz kağıt üstündeki kaleme benzettiği biyolojik vücut parçası gibi.

Çürüdü ayağına takılı düğümler. Zamana dayanamadı. Her ip kendi biyolojik ömrü kadar yaşadı. Sonra kopuverdi. Teneke de öylece kaldı geride. Şunu gördü ama, ipler çürüdü artık eskisi kadar ağır değil gündelik yaşam içinde. Yani? İyileşme mi? Kangren dostum. Eğer bir vücut bölümünü çok uzun süre sıkarsan, oraya rahat kan gitmez değil mi? Gördük

deprem postmoderninde, “bayancığım ya kolunuz ya geri kalanınız. Kolunuz kangren olmuş, kesmezsek gidirsiniz.” “Kesiniz kangrenli kolumu, geri kalanını kurtarınız!” Birini seç diye en büyük sloganını üretmiştir burjuva dünyamız. Her şey hiç bir zaman yalnızca senin olamaz. Yalnızca birini seç!

Kesin, dedi ayağımı, artık yürümenin bir anlamı yok. Kapının ardı dolu. Sorun kapıya kadar yürümek değil. Yürüsen de kapı kapalı. Öyleyse bu ayaklara ne gerek var? Kesin! “Kırmızı Pazartesi”yi düşündü hep. Ünlü dünya aktörünün adı neydi şu Fransız, hani oğlu da oyuncu. Yeşil gözlü uzun boylu vs. “Kırmızı Pazartesi”de kırmızıyı oynayan. Meydandan koşarak gelir, arkasında kanlıları. Anasına casuslar hatalı haber verirler. Tam ana kucağına sığınacakken, tam da anası kapatıverir kapıyı yüzüne. Yığılır kırmızıyı oynayan delikanlı tam da o kapının önüne. Pazartesi, kırmızıya boyanır vs.

İşte o kapıyı düşündü binlerce kere. Herkesin yüzündeki tebessüm anı çok uzadı gözünde. Onun keyfini sürdürdü. Oğul daha uzun umut etti, eve vardım diye. Ana daha uzun umut etti, kapıyı kapatırım oğluma zarar verecek düşman giremez içeri diye. Ama yazgı be gülüm. Ana kapatıverdi kapıyı, delikanlı yığıldı önüne.

Acının karşılığı var mı dünyada? Pişmanlık!

Su nehirden hep iki katmanlı akıyor, üstteki kat hep pişmanlık. Acı, dişi. Pişmanlık, erkek. Ama yenik. Altta kalan acı, dayanıklı çünkü.

Hem, kangrenli ayağını kesersen, su en iyi onarıcı olabiliyor bazen. “Ondan geldik, ona dönüçüüz”. Bir damla su ile başladıysa hayat, o kurtarabilir çok kanayan yarayı. Üstelik zaman, en kralından kılıfları uydurur çalıntı minarelere. Önceleri böğürtü telinden sesler çıkardı yüreği.



Ne giden ve artık tutmayan ayakları ne ardına dek daha da kapanan kapılar ne de kabuk tutan kesikler teselli olmadı. Neden?lerine yanıtı yoktu. Yine o kapkara kuyularla, körleşmiş kara boşluk yetişti imdadına. Benim, dedi en anlayamayacağım kapkara dipsizlik. Ölümün çukurundan da karayım ben; ışıksız, renksiz, tatsız, kokusuz ve sinsî. Görünmezim ben, görünmezliğim sarmalayıcıdır. Hele dokunulmamışlıkları en ilk fark eder ve yutar. Gel, teslim ol. Yapacağın tek şey, tek bir an “asla”yı kullanmamak. On dört saniye sürecek tüm kodlama. Yeni bilim anlayışı kaktı kafamıza bu bilgiyi en popüler cinsinden. Sonra, o kapkara boşluk, bir daha tek bir çakıl taşı atmaya gerektirmeyecek şekilde dolacak.

Firmamız hafriyat işlerinde garantilidir. Ölü toprağı tercihimiz, vatan kutsalımızdır.

Çakıl taşını, dedi, alsam. O kapıya atsam. “Yüklendin ya yirmili yaşlarını tükettiğin yüzyılda omzunla”, dediler. “Ne geçti eline söylesene”. “Hoyrattım belki” dedi. Çakıl taşı daha kullanışlıdır kapı tıklamalarında... hoyratlık, dediler, senin değil, Allahın elçisinin menkıbesidir. Ancak Peygamber’in Ayak İzleri, hoyrat sesler çıkarabilir. Sen, bunun yalnızca takipçisi olabilirsin. Öznesi değil!

Nasıl hoyrat olunur dedi kutsal rehberine. Rehber ise ölümün ta kendisiydi. Ben, dedi ölüm, bu yüzyılda, senin uzun yirminci yüzyılında deliliğı verdiysem yerine zihni de verdim. Akıl karşılamadı deliliğı, gördük. Zihin daha iyidir. Bak zihnin gücünü bulanlara ve takıl onlara. Zihninde ara gerçeğı.

Yeni bir çağ başlıyor be gülüm. Senin solduğun yerde.

Kitaplar aldı, okudu. Zihninin izinde giden bilgeleri rehber tuttu. Zihninin hareketine teslim etti tüm varlığını, kimilerine sorarsan yokluğunu, ya da

“yokluğunda buldum gölgeni” deyip gidenlere bıraktı kendini. Ancak inananlar çözmüştü meseleyi. Deliriyorum, yok yok zihnimi yitiriyorum dedi. Sonra bir bir vazgeçti bunlardan. Sapasağlam ayaktayım ve çok da doğru düşünüyorum dedi aniden. İnancın dünyası buğulu bir dünya örüyordu. Buğu, çıplak pislikleri kapatırdı. Tıpkı, dört numara miyop gözlüklerini çıkardığında, sehpanın tozunun muğlaklaşıp anlamsızlaşması gibi. Tak zihninin inanç gözlüğünü, anti-miyop bir evren kucaklasın seni. İyi olanla işbirliğine hayır deme düşlerinde. Kibritçi Kız’ı salt düşünde ısıtan çöpler, belki yanabilir ömrün oldukça sıcacık, aydınlık, külsüz ve dumansız.

Nasılsa bu hayatın gerçeğinde bir numara yoktu. Zihin, ona dıştan bir gerçeklik ördü. O da kapkara boşluğu, evrenin sırrı kara delikle özdeşleştirdi. Artık, dedi, zeytin karası bir bukle saçla zeytin yeşiline dönen bir çift gözü, başka yürekler solusun gün ışığında.

Ben karanlık mağarama iniyorum.

*Sahne kararır. Fonda Queen’in “Under Pressure!” adlı parçası çalmaktadır. Kadın çıkar. Genç Kız’ı oynayacak olan oyuncu girer. Genç Kız’ın odası için son derece dağınık bir bekar odası düşünülmüştür. Paçavralar içindeki bir yatağın kenarında, üstü çeşitli ıvır zıvırlarla dolu bir çekmeceli komodin. Ama bunlar olmayabilir de. Yalnızca dağınık bir çekmece bile işe yarayabilir. Kızın üstünde, bebek pijamaları vardır. Şöyle ayılı, resimli ya da mantarlı pijamalar. Tercihim üzere, yine bir erkeğin oynadığı bu rol için de oyuncu uzun, boyalı bakımsız bir sarı peruk takmaktadır.*

## SON OYUN

*Zamanımızdan öte, tango bir genç kızımız canı sıkkın sakız patlatırken eski bir çekmeceyi karıştırır. Kendi kendine söylenir;*

Genç Kız- el alemin anneleri eski çekmecelerinde artistlerin

fotoğraflarını, cilt kremi ilanlarını filan biriktirirler. Bazen de tedavülden kalkmış bir para ya da taşı düşmüş bir yüzük çıkar. Benim çatlak annem, adı sanı duyulmamış şairlerin şiirlerini sayfalara defalarca yazarak saklanmış. Şimdi burada olsaydı, bir de nutuk dinlerdik kesin, `genç hanım sizin o adı sanı duyulmamış dediğiniz şair bu ülkede bir ideolojinin taşıyıcısıydı`...

*(Tıpkı birinci perdede olduğu gibi, kendisinin karşısına geçerek, başka bir kadınmış gibi kendisine açıklamalarda bulunur. Bunu bir aynaya söyleyebilir.)*  
Şanslar eşit dağıtılmıyor canı sıkkın sakız patlatan genç kızımız.

*Şiirin yarısı yakılmış kâğıdı aralayarak bakan şairin fotoğrafının kopyaları düşer eski çekmecedен. Canı sıkkın sakız patlatırken, eski bir çekmeceyi karıştıran genç kızımız, hamburgercide yeni girdiği kasiyerlik üniformasına bakar bir. Bir de şiirin yanık satırlarına.*

“Anamın bıraktığı yerden sarıl bana”.

Genç Kız- Öf!..Yine geç kalırsam bu köfteciden de kovulurum.

*(Kalkar, bir çiviye asılı kırmızı beyaz çizgili gömlek ve kırmızı mini etekten oluşan alt-alt sınıf üniformayı giyer.)* “Sevgiden caydığım yerde kimse darılmıyor artık bana” morukcuğum, *(diyerek ekler son satırını)*

*Sakızını patlatır.*

*Çıkar gibi yapar, yeniden kendisinin karşısına geçer ve durumunu açıklamayı sürdürür. Bu sırada, kendi sarı boyalı peruğunu çıkarır ve ilk perdedeki Karalı Kadın'a ait topuz yapılmış koyu renk peruğu takar sahnede, konuşmaya başlar.*

Genç Kız- Ardında işte en azından iki kuşak kadının havasını da indirmiş olur abilerimiz ablalarımız.

En büyük dram, melo-dram. Melon, yani Batı dillerinde kavun misali. Yani az sulusu water-melon, karpuz. Toplarsak Doğu dillerine, sulu-dram.

Bu dram da “vurmak” çalmak, patlatmak köklü Batı dillerinde.

Hani sonuç, yarısı da yıkılsa tamamı da, hayatımız az sulu bir davula atılan tekmedir be gülüm.

Normal şehir hatlı abone telefonların yaygın olduğu eski çağlarda, “söyle gülüm” diyen de soluk bir iz olmuştur belki gergin davul derisine. Yeni bir din gelip inmiştir yeryüzüne. Geçmiş yüzyılın Peygamber'i çarmıha gerilmiş, derisi yüzülmüş, öylesine çalan bir davula aktarılmıştır deri.

Hamile bir kadının dokuzuncu ayındaki karnının gerginliği misali.

## EH EN SON OYUN

*Alkış sesleri gelir herhalde tek tük kenar mahalle seyircisinden. Çoğu ilk kez tiyatroya gitti ya, daha bitmesin istiyor. Seyirci, hamburgercide hamburger ısmarlayan tabakadansa eğer artık sıkılmıştır diye düşünmeli şimdi ve bitirmeli.*

*İşte oyunun kötü başında endişeli anne, sonunda da hamburger kasiyercisi kız misali bir orta grup kadınlık hali gerekir.*

*Geliyor Dario Fo taklidi her role çıkan kadın oyuncu hanım.*

Genç Kız: *(Anne'nin siyah peruğu kafasındayken) Ezberde  
bir şey kalmadı ahali, bir şiir söyler  
giderim Metin Altıok misali.*

*Karalı Kadın'ı oynayan oyuncu, kostümlü ama peruksuz girer sahneye. Genç Kız ise onun peruğu başındayken yan yana gelirler. Sahnede daha önceden bulundurulan yüksekçe bir bankın üstüne otururlar. Şunu anlamalıyız, gidiyorlar. Burası belki bir bilet gişesinin önü ya da bir tren garının salonu. Müzik mi yardım edecek onlara yoksa öyle gösterecekler mi bize, bilmiyoruz. Yönetmen biliyor.*

*Fonda Karalı Kadın'ın sesi önce, sonra da sahnedeki oyuncuların içinden geldiği gibi bir dağılımla, aşağıdaki Metin Altıok şiiri okunur.fonda şiir sürer. Sahnedeki oyuncular içlerinden geldiği gibi katılır ya da keserler. Şiire eşlik edecek ve içinde saat çanlarının bulunduğu bir müzik kullanılmalıdır. Şiir bitince bu müzik biraz daha sürer ve kesilir.*

## NE ZAMAN GELDİM SANA

Bütün gece bir saat tıklar tıklar işledi  
Düşündüm bütün gece  
Kurulmuş bir saat gibi  
Elimde seçkin bir sözcük demetiyle  
Düşündüm gelip arasam seni  
Bütün gece bir saat tıklar tıklar işledi  
...  
geldim mi sana, yoksa gelmedim mi,  
ne zaman kapatsam gözlerimi  
hep o saat suyun dibinde  
ve ben yanında bir gemi leşi  
belki hiç yaşamadım senin öznel tarihini  
geldim mi sana, yoksa gelmedim mi  
...  
anılardır koruyan batığın gövdesini  
sürekli acı verseler bile  
o saat o çarpık saat duyuracak sesini  
düşümde gerçeğimde  
sevgiyle kurarak kendi kendini  
anılardır bir batığın koruyan gövdesini

**BİTTİ**